

**TÓDOR IMRE: PEDAGÓGIAI GYAKORLAT LÉPÉSRŐL
LÉPÉSRE. TANÁRJELÖLTEK ÚTJA A GYAKORLÓISKOLÁBAN.
KOLOZSVÁRI EGYETEMI KIADÓ, 2024, 132. OLDAL (ISBN 978-606-37-2348-3)
– RECENZÍÓ –**

ZOLLER Katalin

A pedagógiai gyakorlat kulcsszerepet játszik a pedagógusjelöltek képzésében, hiszen ez az a szakasz, ahol a tanulmányok alatt megszerzett elméleti tudás valós környezetben, gyakorlati tapasztalatokkal egészül ki. A pedagógusjelöltek számára a gyakorlati időszak nem csupán a tanítási stratégiák, technikák, módszerek, eljárások, tanulásszervezési formák elsajátítását jelenti, hanem kiváló lehetőséget kínál arra is, hogy elmélyültebben megértsék a tanítási-tanulási-értékelési folyamatokat, a különböző aktorok – diákok, tanárok és szülők – szerepét ezekben a folyamatokban, illetve az oktatási intézmények működését.

Tódor Imre kötete a pedagógiai gyakorlat e sokszínű terepéhez nyújt biztos fogódzókat. Átfogó és precíz iránymutatást kínál a tanárjelölt hallgatók gyakorlati feladataihoz, részletesen feltárja az elméleti ismeretek alkalmazásának teljes spektrumát, így jelentős mértékben járul hozzá szakmai identitásuk fejlődéséhez. A kötet hiánypótló szakirodalomként szolgál a pedagógiai gyakorlat hatékony megvalósításához, a pedagógusi identitás formálásához, magabiztos és elkötelezett pedagógusok képzéséhez.

A szerző egyetemi oktatói, pedagógiai gyakorlatvezetői, középiskolai tanári tapasztalatai, illetve mentortanárok visszajelzéseinek tanulságai alapján rendszerezte a pedagógusjelöltek felkészülési folyamatának intézményes kereteit, kapcsolódva a *Pedagógiai gyakorlat I. és II.* tárgyak teljesítéséhez. A pedagógiai gyakorlatról szóló kötet segédanyag is, így módon teljesen összhangban áll a *Pedagógia I. és II.* tárgyak teljesítésének követelményrendszerével is, konkrétan a Sapientia EMTE Tanárképző Intézetének Csíkszeredai helyszínén szervezett pedagógiai gyakorlatot mutatja be.

A kötet szerkezete, a képzési tervnek megfelelően integrálja mindazt a tudást és elvárásrendszert, amely meghatározza a jelöltek szakmai szerepét és lehetővé teszi a szakmai elvárásokhoz való alkalmazkodást, illetve a szakmai környezetben való eredményes tájékozódást. A *Bevezetésben* is ismertetett tanulási egységek sorrendje a következőképpen alakul: a *formális intézmények* megismerése, a *helyszínek és személyek szerepe*, a *tanárjelöltek teendői* és a *produktumok*. E tematikus csomópontokhoz esetenként több fejezetet is hozzárendel a szerző.

Az első ilyen tematikus egység a pedagógiai gyakorlat megszervezését helyezi előtérbe. Kiemelten fontos az egyetem és a gyakorló iskola együttműködése, amelyben jelentős szerepe van a mentortanároknak, a pedagógiai gyakorlat egyetemi irányítótanárának és a hallgatóknak egyaránt. A szervezési feladatok valóban sokrétűek. A kötet világosan rámutat ezekre a feladatokra, érzékeltetve, hogy teljesítésük előfeltételét képezi a problémamentes szakmai adaptációnak. Bár elsősorban tanárjelölteknek készült segédanyagot lapozhatunk, a kötet erőssége, hogy minden résztvevő munkáját támogatja. A tanárjelöltek felkészülésének teljes

intézményes szakaszát lefedi, pontos, precíz, egységes irányelveket határoz meg a folyamat minden aktora számára a tanárjelöltek szakmai fejlesztésének indikátoraival összhangban.

A második tematikus egység azokra a komplex folyamatokra fókuszál, melyek a tanárjelöltek teendőivel kapcsolatosak. E sokrétű tevékenységrendszert a szerző, a képzési tervvel összhangban, a következő feladatok köré szervezi: óralátogatások, önálló tanítási tevékenységek, iskolai és iskolán kívüli tevékenységekben való részvétel. A tanórai hospitálások eredményességére való különös tekintettel a szerző igényesen elkészített szempontsorokat, konkrét célokat jelöl meg a kötetben. Szakirodalmi hivatkozásai alapján is a hatékony és eredményes megfigyelési gyakorlatra kínál különböző alternatívákat/módszereket a segédanyagban, illetve konkrét javaslatokat tesz a megfigyelések rögzítésének, konstruktív felhasználásának módjára vonatkozóan is.

A hallgatók által önállóan megtartott órák keretében a pedagógiai gyakorlat alatt megfigyelt, tudatosított több, egymást kiegészítő és a hatékonyságot megerősítő elem integrálódik. Az erre vonatkozó részekben a szerző ugyanúgy nagy-nagy igényességgel elkészített szempontsorokat és dokumentum-mintákat javasol az önálló órák megtervezéséhez, értékeléséhez. Az önálló tanítási tevékenység megtartása rész keretei között az általános didaktikai feladatok érvényesülését hangsúlyozza (motiváció, aktivitás, megerősítés, differenciálás) és különböző módszertani javaslatokat is tesz a szerző. Konkrét oktatásméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásaira is kitér, például arra, ahogyan a didaktikai alapelvek meghatározzák a tanítási-tanulási-értékelési folyamatok eredményességét. A tanórák értékelésére vonatkozó szempontsorok táblázatai sokrétű lehetőséget kínálnak a visszajelzésekre, az értékelés eredményeinek az elemzésére. A javasolt modellek szempontsorai átfogóak, a hozzájuk tartozó értékelési skálákon értelmezhető az önálló tanítás során nyújtott teljesítmény. A sokrétű visszajelzés mellett az értékelési táblázatok lehetővé teszik ugyanakkor a felkészülési folyamat egészének az áttekintését és a különböző pontokon nyújtott teljesítmények összehasonlítását is.

A szaktárgyi tanítási órákhoz kapcsolódó tevékenységeken kívül a tanárjelöltek felkészülési folyamatának kiemelkedő aspektusa az a tevékenységrendszer, amely az osztályfőnöki órák megfigyeléséhez, megtartásához, értékeléséhez kapcsolódik, más kötelező projektek vagy programok megszervezésére irányul, vagy az extrakurrikuláris programválaszték más iskolai lehetőségeit tartalmazza. A kötet külön fejezetben szabályozza a felkészülési folyamatot, amely jelentős segítség a tanári munkát támogató tapasztalatok megszerzéséhez, mely tapasztalatok elsősorban a specifikus készségek fejlesztéséhez nyújthatnak fogódzókat.

A tanárjelöltek felkészüléséhez kapcsolódó tervezési dokumentumok, értékelési lapok, projektervek, megfigyelési-hospitálási jegyzetek, szakmai reflexiók, tehát a gyakorlati felkészülés minden dokumentuma képezi a pedagógiai gyakorlat portfólióját, amely a harmadik tematikus egységben kerül bemutatásra. A kötetben a szerző pontosan meghatározza a portfólió összeállításának követelményeit, amely már a záróvizsga értékelési kritériumrendszerének is részét képezi. A kötet utolsó fejezete a tanárjelölti szakdolgozatok témavezető és bizottsági tagok általi értékelésének kritériumait tartalmazza, külön értékelési szempontrendszert tartalmaz a szakdolgozat és a portfólió értékeléséhez, ugyanakkor részletesen ismerteti a záróvizsga folyamatát.

A kötet mellékletei nemcsak kiegészítik a fő szöveget, hanem elengedhetetlen részei a pedagógiai gyakorlatról folytatott tudományos kommunikációnak. Általánosan és szakterületspecifikusan is megtalálhatók a kötet tartalmához kapcsolódó kiegészítő dokumentumok, melyeknek a legnagyobb hozzáadott értéke abban ragadható meg, hogy a pedagógiai gyakorlat folyamatában megszerzett tudásnak egy egységes értelmezési keretét

kínálják. A kötet hiánypótló szakirodalomként szolgál a pedagógiai gyakorlat hatékony megvalósításához, hozzájárul a romániai magyar tannyelvű tanárképzés színvonalának emeléséhez és annak folyamatos fejlesztéséhez.

Szerző

Zoller Katalin, Sapientia EMTE Tanárképző Intézet. e-mail: zollerkatalin@uni.sapientia.ro